

Näyttötutkinnon perusteet

**TEKSTIILIALAN
ERIKOISAMMATTITUTKINTO
2005**

© Opetushallitus 2005

Taitto: Pirjo Hilkku

Painopaikka: Edita Prima Oy

Helsinki, 2005

ISBN 952-13-2411-2 (nid.)

ISBN 952-13-2412-0 (pdf)

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

DNO 2/011/2005

MÄÄRÄYS Velvoittavana
noudatettava

PÄIVÄMÄÄRÄ 30.3.2005

Voimassaoloaika
1.4.2005 alkaen toistaiseksi

Säännökset, joihin toimivalta
Määräyksen antamiseen perustuu
L 631/1998 13 § 2 mom
A 812/1998 1 § 1 mom

Kumoo määräyksen nro
44/011/97
51/011/97

Muuttaa määräystä nro

TEKSTIILIALAN ERIKOISAMMATTITUTKINNON PERUSTEET

Opetushallituksen johtokunta on päättänyt tekstiilialan erikoisammattitutkinnon perusteista, joita on noudatettava 1.4.2005 lukien toistaiseksi.

Tutkintoon tai sen osaan valmistavan koulutuksen järjestäjän on laadittava ja hyväksyttävä koulutusta varten opetussuunnitelma noudattaen, mitä näissä tutkinnon perusteissa on määrätty. Ammattitaidon näytöt on järjestettävä osana valmistavaa koulutusta.

Tutkintotoimikunta, tutkinnon järjestäjä ja koulutuksen järjestäjä eivät voi jättää noudattamatta tutkinnon perusteita tai poiketa niistä.

Todistuksiin merkittävistä tiedoista ja todistusmalleista sekä henkilökohtaisten opiskeluohjelmien laatimisen perusteista määrätään erikseen.

Pääjohtaja

Kirsi Lindroos

Ylitarkastaja

Hanna Troberg

SISÄLLYSLUETTELO

1	Luku	
	NÄYTTÖTUTKINTOJEN TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET	7
	1 § Näyttötutkinnot	7
	2 § Näyttötutkintoihin valmistava koulutus	7
	3 § Ammattitaidon osoittamistapojen ja tutkintosuoritusten arvioinnin yleiset perusteet	7
2	Luku	
	TEKSTIILIALAN ERIKOISAMMATTITUTKINNON MUODOSTUMINEN	8
	1 § Tutkinnon osat	8
3	Luku	
	TEKSTIILIALAN ERIKOISAMMATTITUTKINNOSSA VAADITTAVA AMMATTITAITO JA ARVIOINNIN PERUSTEET	9
	1 § Tekstiilialan erikoisammattitutkinnon yhteinen ammattitaito	9
	a) Ammattitaitovaatimukset	10
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	10
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	11
	2 § Tekstiilialan yrittäjyys ja työnopastus	12
	a) Ammattitaitovaatimukset	12
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	12
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	14
	3 § Vaativa käsiteellinen tekstiilialan tuotteen valmistus	15
	a) Ammattitaitovaatimukset	15
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	15
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	17
	4 § Vaativa sisustustekstiilien valmistus ja asennus	17
	a) Ammattitaitovaatimukset	18
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	18
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	20
	5 § Vaativa tekstiilien säilyttävä hoito, huolto ja viimeistely	20
	a) Ammattitaitovaatimukset	21
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	21
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	23
	6 § Yrittäjyys	24
	a) Ammattitaitovaatimukset	24
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	24
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	26
	LIITE Tekstiilialan kuvaus	27

1 Luku

NÄYTTÖTUTKINTOJEN TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET

1 § Näyttötutkinnot

Näyttötutkinnot ovat ammattitaidon hankkimistavasta riippumattomia. Koulutuksessa, työelämässä ja harrastuksissa hankittua osaamista käsitellään yhtenä kokonaisuutena siten, että osaaminen voidaan hyödyntää tutkinnoissa vaaditun ammattitaidon näytöissä.

Näyttötutkinnot ovat rakenteeltaan modulaarisia. Ne muodostuvat työelämästä ja sen kehittymistarpeista johdetuista tehtäväkokonaisuuksista, joille on ominaista toiminnallisen ja tiedollisen perustan yhteisyys, ammattitaidon monipuolisuus sekä työprosessin ja sen tulosten yhdentyminen. Tutkinnon osa muodostaa ammattipätevyyden osa-alueen, joka voidaan erottaa luonnollisesta työprosessista itsenäiseksi ja arvioitavaksi kokonaisuudeksi. Näytöt järjestetään ja suoritetaan joustavasti tutkinnon osa kerrallaan. Koko tutkinnon sijasta tavoitteena voi olla myös tietyn tai tiettyjen tutkinnon osien suorittaminen.

Ammattitaitovaatimusten kuvauksen perustana on pätevyystyyppitys, jonka katsotaan parhaiten soveltuvan ammattialalle. Kuvauksessa keskitytään ammatin ydin toimintojen vaatimuksiin, toimintaprosessien hallintaan ja laaja-alaiseen ammattikäytäntöön. Vaatimukset kattavat myös työelämässä tarvittavan kielitaidon ja sosiaaliset valmiudet.

2 § Näyttötutkintoihin valmistava koulutus

Näyttötutkintoihin osallistumiselle ei muodollisesti voida asettaa koulutukseen osallistumista koskevia ennakkoehtoja. Pääsääntöisesti tutkinnot suoritetaan kuitenkin erilaisen valmistavan koulutuksen yhteydessä.

Valmistavan koulutuksen järjestäjän tulee vahvistaa opetussuunnitelma tutkintojen perusteiden mukaisesti. Koulutus ja siihen sisältyvät näytöt on jäsennettävä tutkinnon osien mukaisesti. Koulutuksen järjestäjän velvollisuutena on järjestää näytöt osana valmistavaa koulutusta. Opiskelijan velvollisuutena on osallistua näyttöihin osana opintojaan.

Ammatillisena peruskoulutuksena suoritettavaan perustutkintoon sisältyvät yhteiset opinnot eivät ole pakollisia koulutuksessa, joka valmistaa näyttötutkintona suoritettavaan perustutkintoon. Niiden tavoitteet tulee ottaa kuitenkin soveltuvin osin huomioon opetussuunnitelmassa ja opetuksen järjestämisessä.

3 § Ammattitaidon osoittamistapojen ja tutkintosuoritusten arvioinnin yleiset perusteet

---

Näyttöjen arviointi edellyttää järjestelmällistä aineiston keräämistä, päätöksentekoa ja dokumentointia tutkinnon suorittajan ammatillisista ja työtoimintavalmiuksista

suhteessa tutkinnon perusteissa määriteltyihin ammattitaitovaatimuksiin ja arviointikriteereihin. Arvioinnin painopisteen tulee olla tekemisessä ja työssä toimimisessa. Taito tai osaaminen on arvioitava pääsääntöisesti suoraan vastaavasta työtoiminnasta.

Näyttöympäristön tulee olla todellinen tai mahdollisimman realistinen. Arvioinnissa tulee käyttää monipuolisesti erilaisia ja ensisijaisesti laadullisia arviointimenetelmiä, kuten havainnointia, haastatteluja, kyselyjä, aikaisempia dokumentoituja näyttöjä sekä itse- ja ryhmäarviointia. Näytöt tulee järjestää tutkinnon osittain siten, että niissä voidaan arvioida ammatinhallinnan kannalta keskeisten tavoitteiden saavuttamista.

Arvioinnin kohteilla ilmaistaan osaamisen alueet, joihin arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota. Huomio tulee kiinnittää ydintaitoihin, työn perustana olevan tiedon hallintaan, työmenetelmien, työvälineiden ja materiaalien hallintaan sekä työprosessin hallintaan. Sekä arvioinnin kohteet että kriteerit johdetaan vastaavan tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksista. Arvioinnin kohteisiin perustuvat arviointikriteerit kuvaavat ja täsmentävät eritasoisia suorituksia. Kriteereillä ilmaistaan kynnykset, joiden avulla erotellaan eritasoiset suoritukset.

2 Luku

TEKSTIILIALAN ERIKOISAMMATTITUTKINNON MUODOSTUMINEN

1 § Tutkinnon osat

Tekstiilialan erikoisammattitutkinto muodostuu kahdesta § 1 ja 2 pakollisesta tutkinnon osasta ja vähintään yhdestä valinnaisesta osasta (§ 3–5). Tutkinnon suorittaja voi lisäksi vapaasti liittää tutkintoonsa osan, joka on yrittäjyys (§ 6).

Pakolliset tutkinnon osat ovat

- 1 § Tekstiilialan erikoisammattitutkinnon yhteinen ammattitaito
- 2 § Tekstiilialan yrittäjyys ja työnopastus.

Valinnaiset tutkinnon osat, joista on valittava vähintään yksi, ovat

- 3 § Vaativa käsiteellinen tekstiilialan tuotteen valmistus
- 4 § Vaativa sisustustekstiilien valmistus ja asennus
- 5 § Vaativa tekstiilien säilyttävä hoito, huolto ja viimeistely.

Vapaasti valittava tutkinnon osa on

- 6 § Yrittäjyys.

TEKSTIILIALAN AMMATTITUTKINTO
Kaikille pakolliset tutkinnon osat
1 § Tekstiilialan erikoisammattitutkinnon yhteinen ammattitaito 2 § Tekstiilialan yrittäjyys ja työnopastus
Valinnaiset tutkinnon osat valitaan vähintään yksi
3 § Vaativa käsiteellinen tekstiilialan tuotteen valmistus 4 § Vaativa sisustustekstiilien valmistus ja asennus 5 § Vaativa tekstiilien säilyttävä hoito, huolto ja viimeistely
Vapaasti valittava tutkinnon osa
6 § Yrittäjyys

3 Luku

TEKSTIILIALAN ERIKOISAMMATTITUTKINNOSSA VAADITTAVA AMMATTITAITO JA ARVIOINNIN PERUSTEET

PAKOLLISET TUTKINNON OSAT (§ 1–2)

1 § Tekstiilialan erikoisammattitutkinnon yhteinen ammattitaito

Tekstiilialan erikoisammattitutkinnon yhteisellä ammattitaidolla tarkoitetaan niitä tietoja ja taitoja, jotka mestari hallitsee riippumatta siitä, millä tekstiilialan osa-alueella erityisosaaminen osoitetaan. Osa-alueita voivat olla esimerkiksi kudonta, värjäys, kankaanpainanta, huovutus, erikoistekniikat, sisustaminen tai tekstiilien säilyttävä hoito. Sisältö muodostuu tekstiilitekniikan, materiaalien, tekstiilin käyttö-tarkoituksen, puolivalmisteiden, koneiden, laitteiden, työmenetelmien ja ammatti-tiedon hallinnasta sekä sen soveltamisesta omassa työssä sekä tuotteen ja tuotannon suunnittelusta.

Mestaruudella tarkoitetaan sellaista ammatillista osaamista, jota vaaditaan vaativien työtehtävien suorittamisessa, työn opastuksessa ja tekstiilialan kehittämisessä.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee vaativan valmistusprosessin valmistelun ja toteutuksen 	<p>Tuotteen ja tuotannosuunnittelu ja valmistus</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa suunnitella tuotteen asiakkaan tarpeeseen • osaa laatia työpiirustuksia ja -ohjeita käyttäen apunaan atk-pohjaisia ohjelmia • osaa suunnitella valmistuksen työvaiheet valmistettavaan tuotteeseen • osaa laskea työn eri vaiheiden kustannukset • osaa valvoa ja ohjata tiimin esimiehenä tuotantoprosesseja sekä tehdä raportoinnit ja dokumentoinnit, joista selviää tuotteen valmistus ja kustannukset • osaa toimia muuttuvissa olosuhteissa.
<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee laaja-alaisesti tekstiilimateriaalit • osaa valita tarkoituksenmukaiset materiaalit tuotteeseensa 	<p>Materiaalin tuntemus ja informaatio</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee tekstiilialalla yleisesti käytettävät tekstiiliraaka-aineet, kuidut, langat ja kankaat • tuntee tekstiilialalla yleisesti käytössä olevia muita materiaaleja ja tarvikkeita • osaa valita materiaalit huomioiden tuotteen käytön ja valmistuksen asettamat vaatimukset • osaa antaa materiaalille hoito-ohjeet • hallitsee tuotannossa tarvittavien materiaalien hankinnan, varastoinnin ja jakelun.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa valita oikeat viimeistykset ja hyödyntää pesulapalveluita tuotteen viimeistelyssä 	<p>Viimeistys</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee tekstiilialalla yleisesti käytettävät viimeistystekniikat, -aineet ja -menetelmät

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa valita viimeistelyaineen ja -menetelmän ottaen huomioon tuotteen käyttökohteen ja -tarkoituksen • tietää pesuloiden tarjoamia palveluita ja tuntee niissä käytettyjä menetelmiä, lämpötiloja ja aineita • tuntee pesutekniikoiden hyödyn tuotteessa • osaa käyttää pesuloiden tarjoamia palveluita suuntautumisensa edellyttämällä tavalla.
<ul style="list-style-type: none"> • tuntee tekstiilialalla käytettäviä käsityövälineitä ja koneita ja osaa niiden käytön. 	<p>Tekstiilialan koneiden ja laitteiden käyttö ja huolto</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee tekstiilialalla käytössä olevat käsityövälineet ja -koneet ja osaa käyttää niitä tietyn työtehtävän, materiaali ja tuotteen vaatimalla tavalla • osaa koneiden ja laitteiden päivittäisen huollon ja ymmärtää sen merkityksen työn laatuun • osaa valita koneet ja laitteet huomioiden materiaalit, tuotteen laadun ja työn taloudellisuuden.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa työprosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen toiminnan ehdot ja tunnusmerkit. Tarvittaessa tutkintosuoritusta voidaan täydentää haastatteluilla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä ja projektitehtävillä.

Tutkinnon osasta järjestetään erillinen näyttö, tai osaaminen voidaan näyttää muiden tutkinnon osien yhteydessä. Jos osa näytöstä järjestetään muiden tutkinnonosien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

2 § Tekstiilialan yrittäjyys ja työnopastus

Tämän tutkinnon osan sisältö muodostuu yrittäjyyden perustaidoista, taloudellisuustietämyksestä, työpaikkaohjaus- ja perehdyttämistaidoista, laatuajurjestelmien ja työturvallisuudesta tuntemisesta sekä tuotevastuu- ja ympäristöosaamisesta. Mes-tarin johdolla työskentelevät kisällit, joten erikoisammattitutkinnon suorittajan on oltava lisäksi perillä alan koulutusmahdollisuuksista ja hallittava rekrytointiin liittyviä asioita.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee yrityksen taloushallintoa kokonaisuutena	<p>Yrityksen talousprosessin hallinta</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee yritystalouteen liittyvän peruskäsitteistön • osaa määritellä oman yrityksensä toiminta-ajatuksen • osaa tulkita oman yrityksensä tuloslaskelman • tuntee erilaisten taloudellisten muutosten vaikutuksen yritys-toiminnan kannattavuuteen • osaa arvioida omalla vastuullaan olevien toimintojen kustannus-tehokkuutta ja hinnoitella työtä ja tuotteita • tuntee rahoituslähteet ja yritys-verotuksen perusteet • tunnistaa sisäisen yrittäjyyden merkityksen yritystoiminnassa.
<ul style="list-style-type: none"> • tuntee erilaisten käsityövaltaisten tekstiilialan yritysten toiminta-kulttuuria sekä tunnistaa sen merkityksen toimialan kannalta	<p>Käsityövaltaisen yritystoiminnan kilpailukykyyn vaikuttavien tekijöiden ymmärtäminen ja alan tuntemus</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa kuvailla yrityksen menestys-tekijöitä itsenäisen yrittäjän tai työntekijän näkökulmasta • tuntee suomalaista käsityö-yrittäjyyttä, sen perinteitä ja projektityöskentelyn tuomia uusia mahdollisuuksia • hallitsee alihankinta- ja sopimus-valmistuksen käytänteitä ja tietää niiden merkityksen ja mahdolli-suudet käsityöyrityksessä

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa huomioida työssään tekijänoikeusasiat ja mallinsuojan • tuntee tuotevastuuta ja kuluttajan-suojaa koskevaa lainsäädäntöä.
<ul style="list-style-type: none"> • kykenee omalla työpaikalla toimimaan perehdyttämis- ja kehittämisohjaajana • hallitsee työlainsäädäntöä 	<p>Työnopastus ja perehdyttäminen Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää perehdyttämisen merkityksen työmotivaation, viihtyvyyden ja työturvallisuuden kannalta • tuntee perehdyttämisen osavaiheet niin, että pystyy suunnittelemaan, toteuttamaan ja arvioimaan perehdyttämis- ja työnopastus-toimintaa • tuntee työturvallisuusasiat ja huomioi ne perehdyttämistä koskevissa tilanteissa ja omassa työssään • tuntee henkilöstön kehittämisperiaatteita niin, että osaa valmentautua omaan kehityskeskusteluunsa ja kykenee osallistumaan oman yksikkönsä kehityssuunnitelmien laadintaan • on selvillä oman alansa koulutus-tarjonnasta, tutkintojärjestelmistä ja -vaatimuksista • tuntee työlainsäädännön periaatteita niin, että osaa soveltaa työsopimus-, työaika- ja YT-lain pääkohtia sekä osaa käyttää hyväkseen tietolähteitä ja alan asiantuntijoiden palveluja • tuntee alan työehtosopimuksen ja mahdolliset paikalliset sopimukset niin, että osaa soveltaa niitä oman alansa tyypillisissä erimielisyys-tilanteissa.
<ul style="list-style-type: none"> • pystyy osallistumaan koko yrityksen laadun kehittämiseen 	<p>Laatuajattelu Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee laatuajattelun peruskäsitteet ja pystyy osallistumaan kehittämismenetelmiä koskevaan työhön • osaa tehdä omalle toiminnalleen laatumittareita

	<ul style="list-style-type: none"> • hallitsee oman vastualueensa tuotteiden ja toimintojen laadun kehittämisen.
<ul style="list-style-type: none"> • tuntee työsuojelulakia ymmärtäen sen merkityksen ennaltaehkäisevänä ohjeena • noudattaa työturvallisuusmääräyksiä 	<p>Työturvallisuus ohjeiden ja määräysten tunteminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee ja noudattaa työturvallisuusohjeita käyttäessään koneita, laitteita ja erialaisia materiaaleja • osaa tukea kaikilla toimillaan turvallista työskentelyä työpaikallaan • osaa aina varmistaa, että käyttöturvallisuustiedotteet ovat saatavilla ja että niitä noudatetaan • käyttää henkilökohtaisia suojaimia ja osaa opastaa muita niiden käytössä.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa ottaa huomioon työskentelyssään ympäristövaikutukset • tuntee tuotteen elinkaariajattelun. 	<p>Ympäristövaikutusten huomioon ottaminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee ympäristöystävälliset työtavat sekä ympäristöystävällisten materiaalien käytön työprosessissaan • osaa toimia jätelain mukaisesti jätteen synnyn ehkäisyssä sekä sen huolehtimisesta ja hävittämisestä • osaa hyödyntää kierrätystä tuotannossaan.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa työprosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen toiminnan ehdot ja tunnusmerkit. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastattelulla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä ja projektitehtävillä.

Tutkinnon osasta järjestetään erillinen näyttö, tai osaaminen voidaan näyttää muiden tutkinnon osien yhteydessä. Jos osa näytöstä järjestetään muiden tutkinnon osien yhteydessä, on näytön järjestäjän huolehdittava siitä, että arviointi on erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi.

VALINNAISET TUTKINNON OSAT (§ 3–5)

Valitaan vähintään yksi osa.

3 § Vaativa käsiteellinen tekstiilialan tuotteen valmistus

Vaativalla käsiteellisellä tekstiilialan tuotteen valmistuksella tarkoitetaan käsityövaltaista pienteollisuutta, missä tuotteita valmistetaan yksittäiskappaleina tai pieninä sarjoina, ja missä vaaditaan laaja-alaisesti kädentaitoja ja käsityövälineiden ja -koneiden hallintaa sekä esteettistä, visuaalista ja kulttuuriosaamista hyvän materiaalituntemuksen lisäksi. Tuotesuunnittelussa ja -valmistuksessa työskentely painottuu käsityöläisen omaan vahvuusalueeseen. Työskentely muodostuu eri tekstiiliteknikoilla toteutettavien tekstiilituotteiden valmistuksesta. Työtapoina käytetään esimerkiksi kudontaa, värjäystä, kankaanpainantaa, huovutusta, erikoistekniikoita tai säilyttävää hoitoa.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa ideoida, luonnostella ja valita materiaalit tuotantoon ja tuotteisiin sekä suunnitella tuotteen valmistuksen	<p>Tuotteen, tuotannon ja työn suunnittelu</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa suunnitella ja toteuttaa asiakkaan toivomuksesta tekstiilialan tuotteen tai piensarjan osaa tehdä luonnokset ja esittää suunnitelmat viivapiirroksina, väriluonnoksina sekä materiaalinäytteinä asiakkaalle osaa kuvata sanallisesti valmistusprosessin, joka sisältää eri työvaiheet osaa ennakkoon laatia tarkan työn hinta-arvion ja täsmällisen työskentelyn aikataulun osaa valita tarkoituksenmukaisia ja laadukkaita materiaaleja kuhunkin käyttötarkoitukseen hallitsee erilaisten materiaalien ja lisätarvikkeiden vaikutukset tuotteisiin.
<ul style="list-style-type: none"> osaa valmistaa korkealaatuisen tuotteen tai tuotteita	<p>Valmistus</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa valmistaa tuotteen alusta loppuun, suunnittelusta, materiaalihankinnasta viimeistykseen osaa hyödyntää alihankintaa ja puolivalmisteita

	<ul style="list-style-type: none"> • osaa työskennellä järjestelmällisesti ja taloudellisesti • tuntee laajasti oman alansa työtavat ja osaa valita tarkoituksen ja taloudellisimman tekniikan • osaa käyttää monipuolisesti käsityövälineitä ja -koneita ja pitää työvälineet kunnossa ja työpisteen siistinä • osaa valmistaa tuotteen, joka on osa suurempaa kokonaisuutta ja pystyy näkemään, miten tuote vaikuttaa suunniteltuun kokonaisuuteen, esim. huonekalukangas • osaa toimia joustavasti ja ratkaista ongelmatilanteita muuttuvissa olosuhteissa • osaa noudattaa täsmällisesti sovittuja aikatauluja • osaa huolehtia työturvallisuudesta estääkseen tapaturmat.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa viimeistellä tekstiilin laadukkaasti 	<p>Viimeistys Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valita tuotteelle käyttötarkoitukseen sopivat viimeistysmenetelmät • osaa tehdä tekstiilituotteille erilaisia viimeistyksiä, jotka parantavat tuotteen laatua ja käyttöominaisuuksia • osaa toteuttaa, soveltaa ja kehittää erilaisia kuvioivia viimeistystekniikoita ja osaa käyttää niitä tarkoituksenmukaisesti, taloudellisesti ja laadukkaasti • osaa perustella viimeisteyksen merkityksen tuotteen kokonaisuuslaatua parantavana tekijänä • osaa valita tuotteeseen sopivat lisätarvikkeet kuten ripustimet ja kiinnittimet • osaa valita tekstiilimateriaaliin sopivimmat mallit ja kaavat • osaa työskennellä yhdessä muiden vaatetus- ja tekstiilialan asiantuntijoiden kanssa (sisustajat,

	kaavoittajat, ompelijat, modistit, värjärit, vanuttajat, huovuttajat, pesula-alan työntekijät) ja osaa hyödyntää heidän tarjoamiaan alihankintapalveluita.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa hinnoitella ja markkinoida tuotteen. 	<p>Markkinointi</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valita tuotteelle oikean markkinointikanavan ja tuotteen myyntiajankohdan • osaa hinnoitella tuotteensa kannattavasti • osaa tehdä tuoteinformaatiosta houkuttelevan.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa työprosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen toiminnan ehdot ja tunnusmerkit. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastatteluilla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä ja projektitehtävillä.

Tämän tutkinnon osan yhteydessä voidaan näyttää myös pakolliset tutkinnon osat (Tekstiilialan erikoisammattitutkinnon yhteinen ammattitaito ja/tai Tekstiilialan yrittäjäyys ja työnopastus).

4 § Vaativa sisustustekstiilien valmistus ja asennus

Tämän tutkinnon osan vaativalla sisustustekstiilien valmistamisella ja asennuksella tarkoitetaan yhteistyössä sisustusarkkitehdin tai sisustussuunnittelijan kanssa tehtäviä sisustuskokonaisuuksia, erilaisia sisustuskankaita ja -elementtejä asiakkaalle tai myyntiin sisustusliikkeeseen. Tämän tutkinnon osan suorittanut osaa myös asentaa tekstiilituotteita tilaan. Sisustustekstiilin valmistajan tehtävät liittyvät pääasiassa yksittäiskappaleitten ja pienten sarjojen tekemiseen. Hän osaa tulkita sisustajan luonnoksia ja suunnitella sisustukseen kaikuvuutta poistavia, tilan kokoon vaikuttavia, lämpöä ja tunnelmia tuovia tekstiilejä. Sisustustekstiilin valmistajalla on oltava tekstiilitekniikoiden osaamisen lisäksi esteettistä, visuaalista ja kulttuuriosaamista. Tuotteet ovat käsityövaltaisesti toteutettuja. Korkealaatuisessa sisustustekstiilissä on huomioitu sommittelu, värit, tyylit, valo, tila, materiaalit ja tekstiilitekniikat ja käyttöturvallisuus yhtenä kokonaisuutena.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tuntee sisustusalaan 	<p>Sisustusalan tunteminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tunnistaa eri sisustustyyliä sekä ajan trendejä sisustuksessa ja osaa hyödyntää niitä omassa työskentelyssään asiakaslähtöisesti osaa suunnitella asiakkaalle tunnelmaa, viihtyvyyttä ja käytännöllisyyttä lisääviä tekstiilejä osaa hahmottaa kolmiulotteista tilaa ja osaa kuvata piirroksin sisustus-tekstiilejä käyttötilanteessa niin, että asiakas ymmärtää mistä on kysymys hallitsee värien, muotojen, tilan ja valon vaikutuksen merkittävinä tekijöinä sisustuksessa.
<ul style="list-style-type: none"> osaa suunnitella laadukkaita sisustustekstiilejä osaa suunnitella tarkoituksenmukaisen valmistuksen 	<p>Sisustustekstiilin valmistuksen suunnittelu</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa luonnostella selkeitä kuvia huomioiden asiakkaan vaatimukset ja toiveet osaa toteuttaa vaativien sisustustekstiilien ja -elementtien suunnitelmat ammattitaidolla hallitsee hyvin erilaisia tekstiilitekniikoita ja osaa hyödyntää taitojaan kokonaisuuksien valmistuksessa osaa laatia perinteisten ja modernien sisustustekstiilien valmistusohjeita niin, että pystyy niiden perusteella valmistamaan tuotteen osaa huomioida tuoteturvallisuusmääräykset osaa suunnitella tarkoituksenmukaisen sisustustekstiilin valmistuksen, valita tekniikat, materiaalit ja viimeistyksen niin, että sisustus-tuote on korkealaatuinen osaa suunnitella taloudellisesti yksittäistuotteista piensarjoja osaa arvioida dokumentoinnin

	<p>tärkeyden ja koota tarpeellisia työnäytteitä tuotteiden jatkokehittämistä ajatellen</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valita esteettisesti kauniita, käytössä turvallisia ja taloudellisesti kannattavia materiaaleja toteutettaviin tuotteisiin • osaa tarjota asiakkaalle vaihtoehtoisia materiaaleja.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa valmistaa laadukkaita sisustus-tekstiilejä yksityisiin- ja julkisiin tiloihin 	<p>Valmistus Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valmistaa sovituisia materiaaleista ja sovittuja tekniikoita käyttäen korkealaatuisia sisustusalan tekstiilituotteita tai tilaelementtejä • osaa valita käyttökelpoisimmat tekniikat toteutukseen • osaa kehittää työtä helpottavia ja siten laatua parantavia työmenetelmiä, laitteita ja välineitä • osaa työskennellä taloudellisesti ja ergonomisesti • osaa huolehtia omasta ja muiden työturvallisuudesta, jottei tapaturmia ja vahinkoja satu • osaa valmistaa yhteistyössä tuotteen, joka on osa suurempaa kokonaisuutta ja pystyy näkemään miten tuote vaikuttaa suunniteltuun kokonaisuuteen (huonekalukangas) • osaa yhdistää tarvittaessa useita valmistustekniikoita yhteen tuotekokonaisuuteen, jotta tuote olisi taloudellinen • osaa käyttää työskentelyssään tekstiilimateriaalien rinnalla muita tarkoitukseen sopivia raaka-aineita ja materiaaleja • tietää kestävä kehityksen merkityksen.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa viimeistellä sisustustekstiilejä laadukkaasti 	<p>Sisustustekstiilin viimeistys Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää viimeistelyn osana

	<p>korkealaatuista sisustustekstiiliä ja osaa viimeistellä tekstiilinsä tarkoituksenmukaisesti valmiiksi tuotteeksi</p> <ul style="list-style-type: none"> • hallitsee erilaisten materiaalien perusviimeistyksen perusteellisesti • osa suunnitella tuotteiden erikoisviimeistyksiä, jotka lisäävät tuotteen käyttöturvallisuutta tai pintastruktuurin tehoa • osaa hyödyntää muita tekstiilitekniikoita tuotteen tarkoituksenmukaisessa viimeistyksessä • osaa ommella, kehystää ja asentaa sisustustekstiilejä tiloihin tai tilata nämä palvelut alihankintana.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa markkinoida ja hinnoitella sisustuspalvelunsa. 	<p>Markkinointi Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa hyödyntää markkinoinnissa alan järjestöjä, liikkeitä ja projekteja • osaa hinnoitella tuotteensa ja palvelunsa kannattavasti.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa työprosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen toiminnan ehdot ja tunnusmerkit. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastatteluilla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä ja projektitehtävillä.

Tämän tutkinnon osan yhteydessä voidaan näyttää myös pakolliset tutkinnon osat (Tekstiilialan erikoisammattitutkinnon yhteinen ammattitaito ja/tai Tekstiilialan yrittäjyys ja työnopastus).

5 § Vaativa tekstiilien säilyttävä hoito, huolto ja viimeistely

Tekstiilituotteiden hoito, huolto ja viimeistely ovat tekstiilialan käsityöläisen erikoistaitoja. Työ on esimerkiksi vanhojen tuotteiden korjausta tai säilyttämiseen liittyviä toimenpiteitä niin, että tuote ei kulu tai tuhoudu ajan myötä. Työskentelyyn kuuluu myös asiakkaiden ohjaus ja neuvonta oikeanlaisten tekstiilialan tuotteiden hoidossa, korjauksessa ja säilytyksessä.

Työ on myös tiedottamista ja ohjaamista asiakkaiden ohjaavaa ja tiedottavaa toimintaa tekstiilituotteiden hoidossa, huollossa ja säilyttämisessä yksittäisille asiakkaille ja julkisille tahoille. Työskentely on asiakaspalvelun lisäksi yhteistyötä museoalan asiantuntijoiden kanssa. Tekstiilialan erikoisammattitutkinnon suorit-

tanut tunnistaa museoitavat arvotekstiilit kotien käyttötekstiileistä. Asiakastyöt vaativat laajaa verkostoitumista, jotta oikeat työskentelytavat ja materiaalit voidaan valita eri-ikäisiin ja erilaisiin tekstiilituotteisiin.

Tutkinnon suorittanut osaa hinnoitella työnsä etukäteen ja laatia toimenpidesuunnitelmat tuotteiden kunnostukseen ja säilytykseen.

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuntee suomalaista tekstiili-perinnettä • osaa erilaisia tekstiilitekniikoita, joilla voidaan hoitaa, huoltaa, viimeistellä, korjata tekstiilejä ja opastaa asiakkaita niiden hoidossa ja huollossa 	<p>Tekniikan tuntemus ja soveltaminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa ajoittaa tekstiilituotteet eri aikakausille • osaa erottaa museoitavan tekstiilin kotona muistona säilytettävästä ja käytettävästä tekstiilistä • osaa perustellusti valita tekniikoita tekstiilituotteiden korjaukseen ja huoltoon • osaa hyödyntää tarkoituksenmukaisesti museo- ja pesulapalveluita sekä muita tarvitsemiaan alan palveluita • tunnistaa tekstiilituotteen säilyttävän hoidon ja huollon merkityksen suomalaisen kulttuurin säilyttäjänä • tunnistaa viimeistelyn merkityksen tuotetta ja sen arvoa kohottavana tekijänä.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa suunnitella tekstiilituotteen huollon, korjaukset ja säilytystavat • osaa neuvoa asiakasta oikeiden toimenpiteiden valitsemisessa 	<p>Työskentelyn ja palvelun suunnittelu</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa esitellä selkeästi asiakkaalle hoito-, korjaus- ja säilyttämisen suunnitelmat ja niiden kustannukset • osaa hyödyntää museoalan asiantuntemusta säilyttävän hoidon erikoistoimenpiteissä ja korjauksiin liittyvissä työskentelymenetelmien valinnoissa • osaa suunnitella työnsä ja valita hoito- ja korjaustavat huomioiden tekstiilin nykykunto, tyyli sekä tuleva käyttö ja säilytys • osaa aikatauluttaa työnsä sekä arvioida ja eritellä työn kustannukset suunnitelmansa mukaisesti • osaa käyttää koneita, laitteita ja

	<p>välineitä laadukkaan lopputuloksen aikaansaamiseksi</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa hankkia tarkoituksenmukaiset raaka-aineet valmistukseen ja osaa valmistaa niistä lankoja ja muita tekstiilimateriaaleja • osaa laatia tekstiilituotteen kunto- kartoituksen ennen säilyttävää hoitoa • osaa tehdä suunnitelman vanhan tekstiilin säilyttävästä hoidosta • tunnistaa tekstiilituotteissa käytetyt materiaalit ja tekniikat sekä osaa käsitellä vanhoja arvotekstiilejä oikein • osaa ohjata asiakkaita tunnistamaan suomalaista kansallista tekstiili- perinnettä • osaa arkistoida valokuvaten ja piirtäen työohjeita ja materiaali- näytteitä.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa hoitaa, huoltaa ja viimeistellä tekstiilialan vanhoja ja uusia tuotteita laadukkaasti. 	<p>Valmistus</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa korjata vanhoja tekstiilituotteita huomioiden niiden kunnan, tyylin, materiaalin sekä tulevan käytön tai säilytyksen • tietää, miten tekstiilituotteita tulee säilyttää asianmukaisesti • osaa värjätä asianmukaisesti reaktiivi- ja happovärjäyksessä raaka- aineita ja materiaaleja, joilla korja- taan tekstiilituotteita säilyttäen niiden arvo • osaa puhdistaa vanhoja tekstiili- tuotteita niitä vaurioittamatta • osaa työskennellä museoalan asian- tuntijoiden ohjeiden ja määräysten mukaisesti • osaa laatia asiakkaalle tuotteen helpot käyttö-, hoito- ja huolto- ohjeet • osaa käyttää monipuolisesti oman alansa peruskoneita ja -laitteita sekä

	<p>kehittää työtä helpottavia ja siten laatua parantavia menetelmiä, laitteita ja välineitä</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valita, soveltaa ja kehittää työhön käyttötarkoitukseen sopivat laadukkaat viimeistelytavat • osaa perustella viimeistelyn merkityksen tuotteen kokonaislaadun parantamisessa • osaa huomioida kestävän kehityksen tehdessään materiaali- ja menetelmävalintoja • osaa ottaa valinnoissaan huomioon materiaalien ja työtapojen ympäristövaikutukset koko prosessin aikana.
--	--

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osa suoritetaan ennakkoon laaditun ja hyväksytyt näyttösuunnitelman mukaan työpaikalla sellaisissa työprosesseissa, jotka täyttävät ammatille tyypillisen toiminnan ehdot ja tunnusmerkit. Tarvittaessa näyttöä voidaan täydentää haastatteluilla, kyselyillä, kirjallisilla tehtävillä ja projektitehtävillä.

Tämän tutkinnon osan yhteydessä voidaan näyttää myös pakolliset tutkinnon osat (Tekstiilialan erikoisammattitutkinnon yhteinen ammattitaito ja/tai Tekstiilialan yrittäjäyys ja työnopastus).

6 § Yrittäjyys

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa arvioida henkilökohtaisia mahdollisuuksiaan ja valmiuksiaan toimia mahdollisesti alan yrittäjänä 	<p>Omien yrittäjävalmiuksien arvioiminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tietää, millaiset henkilökohtaiset valmiudet tukevat yrittäjänä menestymistä ja pystyy tältä pohjalta erittelemään arvojaan sekä arvioimaan omia valmiuksiaan toimia yrittäjänä osaa laatia itselleen asiantuntijoiden opastuksella kehityssuunnitelman yrittäjänä toimimiseksi.
<ul style="list-style-type: none"> osaa tarkastella alaa ja sen tarjoamia yritystoiminnan käynnistämisen ja kehittämisen mahdollisuuksia ja riskejä 	<p>Yrityksen toimintaedellytysten selvittäminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> on tutustunut toimialaan niin, että osaa tarkastella sen tulevaisuuden näkymiä ja kehitystä sekä markkinoiden mahdollisuuksia oman yritystoiminnan käynnistämisen kannalta osaa tarkastella oman mahdollisen yrityksensä toiminnan tuloksellisuutta ja kannattavuutta eli elättääkö yritys on selvillä yrittäjän toiminnan vastuista ja velvoitteista.
<ul style="list-style-type: none"> tuntee erilaisia yritystoiminnan aloitustapoja ja -muotoja ja osaa kehittää karkean liikeidean omalle yritykselleen 	<p>Liikeidean laadinta</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> osaa vertailla vaihtoehtoisia tapoja käynnistää yritystoimintaa, koska tuntee yleisimmät Suomessa käytetyt ratkaisut, mm. yritystoiminnan muodot, aloittamisoperaatiot sekä vastuut ja riskit ja osaa keskustella asiantuntijoiden kanssa oman

	<p>mahdollisen yritystoimintansa vaihtoehtoista</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa yhdessä asiantuntijoiden kanssa kehittää yritykselleen karkean liikeidean ja tietää, millaisia taloudellisia, tuotannollisia ja henkisiä resursseja mahdollisen yritystoiminnan aloittaminen vaatii • osaa asiantuntijoiden kanssa arvioida yritysideansa onnistumisen mahdollisuuksia.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa luoda asiakas- ja verkostosuhteita 	<p>Asiakas- ja verkostosuhteiden luominen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa pohtia vaihtoehtoja ja mahdollisuuksien mukaan rakentaa yrityksen jatkuvuuden kannalta merkittäviä asiakas-, toimittaja- ja muita verkostosuhteita • osaa hahmotella em. verkostokumppanien kanssa sopimuksia asiantuntijapalveluja hyödyntäen.
<ul style="list-style-type: none"> • osaa toimia yritystoiminnan talouden tärkeimpiä periaatteita noudattaen 	<p>Taloudellinen toiminta</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valita yrityksen kannattavuuteen vaikuttavia toimenpiteitä ja hinnoitella palveluja myös markkinalähtöiset tekijät huomioiden • osaa tulkita yrityksen tilinpäätöstä pääomien, varallisuuden, maksukyvyyn ja tuloksen suhteen sekä pohtia taloudellisen toiminnan kehittämismahdollisuuksia tarvittaessa yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa • osaa laatia yritykselleen karkean tulosenusteen ja hankkia asiantuntijapalveluja verotuskysymysten ratkaisemiseen.

<ul style="list-style-type: none"> • osaa käyttää asiantuntijapalveluja. 	<p>Asiantuntijapalvelujen käyttö Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa hakea yrityksen perustamisessa ja toiminnan eri vaiheissa tarvitsemaansa tietoa ja asiantuntijapalvelua.
---	---

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osan suorittamisessa on keskeistä, että tutkinnon suorittaja osaa arvioida omia valmiuksiaan toimia yrittäjänä. Hän osaa tarkastella yritystoiminnan menestymisedellytyksiä, laatia mahdollisen yrityksensä toiminnalle liikeidean ja laskea, kannattaako ajateltu toiminta ja elättääkö se yrittäjän. Hän osaa hyödyntää erilaisia verkostoja ja asiantuntijapalveluita yritystoimintaa harkitessaan ja aloittaessaan.

Tutkinnon osan näyttönä toimii oman yrityksen alustava liikeidea täydennettynä toiminnan edellytyksiä ja riskejä kartoittavilla selvityksillä, tuotoksilla ja raporteilla sekä prosessin aikana tapahtunutta toimintaa kuvaavilla dokumenteilla. Näyttönä tulee myös olla tutkinnon suorittajan henkilökohtainen arvio ja kehityssuunnitelma omista mahdollisuuksistaan ja valmiuksistaan toimia yrittäjänä.

Näyttöä syvennetään asiantuntijoiden kanssa käytävällä keskustelulla, jossa tarkennetaan ja täsmennetään yrittäjäksi aikovan valmiuksia tehdä ratkaisuja yritystoiminnan mahdollisesta aloittamisesta.

Arviointi suoritetaan elinkeinoelämän osapuolten, yrittäjyyden asiantuntijoiden ja koulutuksen edustajien yhteistyönä.

LIITE

Tekstiilialan kuvaus

Tekstiilialalla on monia mahdollisuuksia. Ilmastomme vaatii suojaa ja lämmintä, ja lisäksi haluamme tehdä tekstiileillä ympäristömme viihtyisäksi, toimivaksi ja turvalliseksi. Jokainen sukupolvi ja kulttuuri luovat omat tekstiilinsä, pukeutuvat niihin, sisustavat ja muokkaavat niillä ympäristöään. Tekstiilin ammattilainen selviytyy muuttuvissa oloissa suuntaamalla omaa tuotantoaan ja kehittämällä jatkuvasti toimintatapojaan, enää ei riitä pelkkä tekstiilin tekeminen, vaan tekstiilialan muutokset on havaittava ja on vastattava alan jatkuviin muutoksiin.

Tekstiilien tekeminen mielletään yleensä vain luovaksi suunnitteluprosessiksi, mutta tekstiilien tuottaminen on uskomattoman mielenkiintoinen prosessi, joka tarjoaa monenlaisia tehtäviä: tuote- ja tuotannonsuunnittelua, tekstiilien tekemistä erilaisilla tekniikoilla moninaisista materiaaleista ja useisiin käyttökohteisiin. Tekstiilien viimeistykset, testaamiset, markkinointi ja myynti tarjoavat tekstiilialan työpaikkoja samoin kuin tekstiilien hoito ja huolto. Perinteisten käyttö-, koriste- ja taidetekstiilien lisäksi viimevuosina on kasvanut teknisten sekä hygienia- ja sairaala-tekstiilien osuus. Teknisiä tekstiilejä käytetään esim. autoteollisuudessa air bageissa ja puskurin sisällä vaimentamassa törmäyksen voimaa kolarissa. Lankojen ja kankaiden raaka-aineita kehitetään ja parannetaan jatkuvasti, koska työ-, urheilu- ja ulkoiluvaatteet vaativat materiaaleilta erikoisominaisuuksia.

Tekstiilin ammattilainen voi valita joko teollisen tai käsi- ja taideteollisen tekstiilin ja pätevyitä siinä valitsemallaan alueella. Tekstiilin ammattilainen voi niin teollisen kuin käsi- ja taideteollisen tekstiilin puolella valita perinteisistä tekstiilitekniikoista kudonnan, värjäyksen tai kankaanpainannon tai erikoistua teollisella puolella langan tai kuitukankaan valmistamiseen, neulontaan, tekstiilien jatkokäsittelyyn, testaamiseen tai alan koneiden kunnossapitoon. Käsi- ja taideteollisuudessa on mahdollista valita huovutus, tekstiilin erikoistekniikat, sisustustekstiilien valmistaminen, täydentävät ja viimeistelevät tekstiilitekniikat tai tekstiilien säilyttävä huolto. Ammattilainen voi lisäksi pätevyitä yritystoiminnassa tai tekstiilialaa tukevassa toiminnassa.

Tekstiilin tekeminen on työvaltaista kädentaitoa vaativaa uniikkien, mallikappaleiden tai piensarjojen tekemistä, tekstiilialan palvelua tai tekemisen ohjausta, testaamista ja laadunvalvontaa, osaamista aina kuidun kehittamisestä valmiiksi tuotteeksi sekä edelleen sen markkinoimista, myymistä ja huoltoa. Olemme luoneet tekstiilille uusia mahdollisuuksia taiteessa, mainoksissa, muodissa, pukeutumisessa ja urheilussa ja jatkuvasti kehittäneet teknisiä tekstiilejä, viiroja, suodattimia, rakennus-, liikenne-, sairaala- ja älytekstiilejä, jotka mahdollistavat erilaisia tuotantoprosesseja suurissa, keskisuurissa ja pienissä yrityksissä. Tekstiilialan ammattilaisella on mahdollisuus toimia joko suurtuotannossa tekstiiliteollisuuden erikoistuneena kapeaan osaamisalueeseen kehräämössä, kutomossa, neulaamossa, kuitukangastehtaassa, neulomossa, tekstiilipainossa, värjäämössä, viimeistämössä tai käsi- ja taideteollisuudessa monilla eri toimialoilla ja ammateissa tai omissa yrityksissä moniosaajana. Hän voi toimia sopimusvalmistajana isommalle tekstiiliyritykselle tai

valmistuttaa päämiehenä eri yrityksillä omia tuotteitaan. Käsiteollinen tekstiili on lisäksi merkittävä sivuelinkeino monille, ja siitä voi saada tarvittavaa sivuansiota, joka mahdollistaa haja-asutusalueella elämisen.

Tekstiilialalla työskentely perustuu asiakaslähtöiseen toimintatapaan, oman tuotteen tai palvelun tarjoamiseen, jolloin työskentelyssä korostuvat yksilöllinen tekeminen, kädentaidot sekä tuotteiden korkeatasoinen suunnittelu ja valmistus, idean saattaminen valmistukseen sekä valmistusprosessin hallinta. Toiminta voi olla yhteistyötä tuotannon eri tahojen kanssa, mikä vaatii viestintä- ja vuorovaikutustaitoja, kieli- ja kulttuuriosaamista sekä toisen työn kunnioittamista ja suvaitsevaisuutta.

Mahdollisuudet toimia kansainvälisesti lisääntyvät, kansainväliset näyttelyt, messut, osto- ja myyntitapahtumat tarjoavat tekstiiliyrittäjille mahdollisuuden tutustua markkinoihin, saada uusia tietoja sekä esitellä omaa osaamistaan. Kielitaito ja hyvä kommunikointikyky avaavat yhteistyömahdollisuuksia ja materiaalien ja koneiden hankinta-, huolto- ja kunnossapitotoiminta edellyttävät ammatti-osaamiseen liittyvää kielitaitoa. Tekstiilin ammattilaisen työssä korostuvat käyttökelpoisuus, korkea laatu, taloudellisuus, esteettisyys ja ympäristöystävällisyys.

Tekstiilialan vetovoima ja mahdollisuudet, menestystekijät ovat sekä suunnittelun että valmistuksen laatu, yksilöllisyys ja perinne. Verkostoituminen alalla antaa mahdollisuuksia toimia yhteistyössä eri alojen kanssa sekä tuotteistaa korkeatasoisia ja haluttuja tuotteita ja palveluita. Nykyinen näyttötutkintoperusteinen koulutus mahdollistaa opiskelun ja näyttöjen henkilökohtaistamisen ja suo siten hyvät mahdollisuudet kehittää yksilöllisiä tekstiilialan tuotteita ja palveluja paikallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti. Alalla on olennaista yrittäjämäinen ja innovatiivinen toiminta. Tekstiiliala elää nykyajassa ponnistaen vankalta pohjalta. Luovuus, ennakkoluulottomuus ja vahva osaaminen varmistavat muodoiltaan, väreiltään ja aiheiltaan laajan ja laadukkaan tekstiilituotteiden valikoiman.